

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXVI (30)

No. (Štev.) 49

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

8. decembra 1977

Reševanje zadolženega grunta

To so mnogoštevilni načrti, napovedi, razlage in navduševanja naših vladnih mož, ki so vzeli v svoje roke nehyaležno nalogo, da pomagajo na no go državi, ki je zaradi brezglavega vodstva prišla na rob propada. Posledice takega vladanja so hude: ljudje izgubijo zaupanje v vladajočo skupino, ki v par mesecih ne more kaj prida storiti, poleg tega pa morajo nositi posledice zavoženega gospodarstva, to se pravi plačevati dolgove.

Kakor je težko v zagrenjenih in razočaranih državljanih ohraniti ali nanovo oživeti pravi patriotizem, tako je prav tako neprijetno pripraviti jih do tega, da je sleherni državljan dolžan po svojih najboljših močeh sodelovati pri reševanju zavoženega gospodarstva. V tem je skeleča rana: preprosti delavci, srednji uradniški sloj, rentniki in upokojenci so tisti, ki so vedno najbolj prizadeti pri zdravljenju gospodarskih ran. Na drugi strani pa lahko tak nezdrav položaj pomaga spekulantom in gospodarsko neresnim ljudem do nenavadnih dobičkov, ki jih vržejo in uživanje, zapravljanje in v napačno vero, da bo vedno tako in da se ni treba bati gospodarskih prevratov. To sta dva tipična pojavi inflacijskih dob, kjerkoli in kadarkoli se pojavijo.

Inflacija, v katero smo v Argentini nepričakovano globoko padli, je pojav, ki ga ni moči rešiti z navadnimi ukrepi in naredbami. S temi se dolгови ne plačujejo in blagostanje se ne dviga. To skoro vsi čutimo na lastni koži. Delavec ni plačan, kakor zasluži. Če je kvalificiran, si pomaga z nadurami, da lahko prehrani svojo družino. Težje je pri uradniku, učitelju, penzionistu, ki je navezan na skopo odmerjeno plačo, za katero se ne more pogajati, ampak mu jo od zgoraj odmerijo v tako skopi obliki, da stojimo pred novim problemom inteligenčnega proletarijata. Gospodarsko šibkega, zagrenjenega nad družbo in zato brez volje, da bi kaj več delal, kot to, kar je nujno potrebno, da ga ne postavijo na cesto.

Posledica inflacije je zlasti globoka in dolgotrajna v tem, da ubije smisel za varčevanje. Ker je inflacija pravzaprav svetoven pojav, ki se mu ne morejo popolnoma ubraniti niti gospodarsko močne države, so gospodarski geniji prišli do tega, da je treba ljudi naučiti varčevanja na drug način: tako, da ga prisilijo plačevati dolgove za potrošniške stvari, ki mu jih trgovci vsiljujejo na obroke in jih je treba vestno plačevati obenem z mastnimi obrestmi, pa vendar tako, da se to plačevanje ne čuti toliko, kakor če bi bilo treba denar položiti v gotovini ob nakupu, kakor je bila navada pred desetletji. To je ozadje takozvane potrošniške družbe, ki omogoča človeku, ki nima kapitala, priti do stvari, ki jih vsakdanje življenje zahteva in še kaj več.

Inflacija prisili človeka tudi k varčevanju. To varčevanje je v tem, da omejimo nepotrebne izdatke za razkošje, da nismo tako širokosrčni, kadar plačujemo celo med prijatelji, da smo skromnejši v modi in v zabavah, da znamo, kakor pravimo, zategniti pas, kadar nas vabijo restavracije in gostišča k bogatim mizam itd.

Inflacija mora biti za nas šola, ki nas uči prečkati neprijetne okoliščine v našem življenju in da ne popustimo v svojem boju za obstanek in napredek. Ne smemo pa v borbi proti njej segati po napačnih zdravilih. Ne uporabljajmo inflacije kot pretvezo, da bi popuščali v vprašanih našega moralnega, narodnega in kulturnega življenja. Inflacija se ne pobija s pretiranim materialnim pehanjem za udobjem. Ne bom pustil, da bi sin, nadarjen srednješolec, prekinil svoje študije in šel v tovarno, da bo namesto mesečnih stroškov prinesel vsakih štirinajst dni plačilo kuverto domov in tako pomagal krepiti družinsko gospodarstvo in blagostanje. Naši očetje in dedi so v tistih časih, ko je bila kriza stalna, žrtvovali vse prihranke in delo bratov in sester,

STRAUSS V ARGENTINI IN ČILU

Franc Strauss spada med tiste nemške politike, ki s svojimi dejanji in ostrim izražanjem naletijo na hudo kritiko nasprotnikov, pri svojih pristaših pa na brezpogojno odobravanje. V svoji 30-letni politični karieri je postal vodja Krščansko-socialne Zveze na Bavarskem; zavzemal je pa tudi vidne položaje v državni upravi kot obrambni in finančni minister. Na Bavarskem je popoln gospodar političnega položaja, ker njegova stranka dosega pri volitvah absolutno večino in to do 62% glasov.

Strauss se je pred par tedni odločil, da obišče Čile in se mimogrede oglasi v Argentini. Vnaprej se je zavedal, da bo že zaradi tega, da sploh gre v Čile, deležen kritike in napadov in še prav posebej zaradi svojih mnenj in zaključkov po obisku. Veliko bolj kot argentinsko vojaško vladno v Evropi, vse levičarske skupine napadajo Pinocheto v vladno. Pod pritiskom propagande pa levičarskim skupinam v napadih sledijo tudi taki, ki nimajo z levičarstvom nič opraviti.

Po petdnevem bivanju v Čilu je Strauss ugotovil, da občuduje notranji mir, ki vlada v državi in politično stabilnost. Kot negativno stran pa je prikazal revščino, ki jo je videl precej. Prepričan pa je, da se vojaške oblasti vztrajno bojujejo proti revščini. Zelo bi bil vesel, če bi videl pri Čilencih višjo življenjsko raven; da bi pa to dosegli, so potrebne velike investicije. Kot pozitivno je Strauss izrecno poudaril svobodno gospodarstvo in prizadevanje vojaške vlade, da postopoma pripelje državo v demokratično življenje.

V nemški zvezni republiki so take in podobne izjave povzročile val kritike. Strauss pa je odgovoril med drugim, da ne bo nikomur verjel, „da je življe-

nje v Sovjetski zvezi kot v raj, v Čilu pa kot v pekl.“ Tudi skeptičen ne bom več, je dejal, „ker sem z lastnimi očmi videl, kaj je čilenska stvarnost.“

Ko je kancler Schmidt osebno napadel Straussa, češ da zagovarja čilensko vojaško diktaturo, mu je Strauss odgovoril z ozirom na Schmidtov obisk Poljske v tistih dneh, da je on, to je Strauss, v Čilu lahko svetoval, da se Čile povrne v parlamentarno demokracijo, medtem, ko si Schmidt na Poljskem ni mogel tega dovoliti.

Iz vse debate pa je sklepati, da je evropsko gledanje marsikje v veliki zmoti, ker so naselili propagandi, da je bil Allendejev režim res socialističen v demokratičnem smislu ne pa socialističen v komunističnem smislu, kot je dejansko bil. Zato so nekateri prepričani, da ne delajo Pinochetu krivice, če mu očitajo, da je zrušil demokratičen režim.

Koruptni peronistični režim v Argentini pa v Zahodni Evropi ni užival simpatij in zato tudi odpor Evrope proti argentinski vojaški vladni ni tolikšen. Tudi peronistični sindikati so bili pri zahodno-evropskih delavskih organizacijah na precej slabem glasu. Vse to vpliva, da je kritika zahodne Evrope osredotočena na čilensko vojaško vladno.

Glede terorizma odnosno gverile je bil Strauss vedno na stališču, da ju je zatirati z vso doslednostjo. To mnenje si je z obiskom v Argentini in Čilu še utrdil, kot je sklepati iz njegovih izjav časnikarjem. Za razčiščenje pojmov je bil Straussov obisk v Čilu in Argentini koristen. Strausseva beseda ima v Zahodni Nemčiji težo. Pomen njegovi besedi pa dajejo tudi ostre kritike.

Revizija lateranskih sporazumov

Odpuslanstvu italijanske vlade in apostolskega sedeža sta sprejeli končno besedilo sprememb v tako imenovanih lateranskih sporazumih med Cerkvijo in državo v Italiji iz leta 1929. To bodo predložili v debato senatu in poslanski zbornici. Predsednik vlade Andreotti ga je te dni že poslal posameznim parlamentarnim skupinam.

Spremembe so velike. V prvem členu ni več poudarjena katoliška vera kot državna vera, država je torej laiška in vse vere in veroizpovedi so pred zakonom enake. V osnutku je dobesedno rečeno: „Republika Italija priznava enako svobodo vsem veram in veroizpovedim, ki jo priznavata tako ustava kakor apostolski sedež in se pri tem sklicujeta na odlok 2. vatikanskega cerkvenega zbora o razmerju med državo in verskimi skupnostmi. S tem

da je vsaj eden od družine doštudiral in se uvrstil med slovensko inteligenco. Posebno boleč pojav inflacijskih časov je pojevanje želje po časopisu. Časopis je navadno ena prvih žrtev varčevalnih ukrepov. To čutijo veliki časopisi, ki v letih krize izgubljajo desetstisoče naročnikov, to zanje še ni tako tragično. Zmanjša se jim le dobiček, ki ga velike naklade listov dajejo svojim lastnikom. Če pa kriza pritisne liste, kot so naši, tiskani v svobodnem svetu, pa ne gre za zmanjšanje dobička, ampak za goli obstoj. List, ki ima morda nekaj sto, ali morda par tisoč naročnikov si ne more privoščiti padca naročnikov. Je pa zanimivo, da v časih krize, pod pretvezo krize, navadno puste časopis tisti, ki jim kriza najmanj škoduje. Kako lepo bi bilo, če bi v težkih gospodarskih trenutkih vsi, ki po naše čutijo, znali kaj žrtvovati za skupno dobro stvar.

Čul sem, da je neka slovenska revija v inozemstvu zaprosila za pomoč svoje prijatelje. Šlo je za njen obstanek. V kratkem je dobila sto novih naročnikov, kar je bilo dovolj, da bo zaorala novo leto boljšim časom naproti. Beremo tudi, kako so severnoameriški Slovenci pričeli akcijo, da gospodarsko podpro najstarejši slovenski dnevnik Ame-

obe strani sodita, da ni več treba obdržati v veljavi lateranskih sporazumov, ki priznavajo katoliški veri položaj italijanske državne vere.“

Ko je odpravljen pojem državne vere, so odpravljeni tudi vsi privilegiji v zvezi z njo. Svoboda veroizpovedi je zagotovljena vsem državljanom brez razločka, kakšno vero kdo izpoveduje. Za mesto Rim ni več predviden „poseben značaj“, temveč samo poseben pomen mesta kot sedeža vrhovnega poveljarja katoliške Cerkve in središča krščanstva.

Bogoslovci ne bodo več avtomatično oproščeni vojaške službe, temveč samo na posebno prošnjo. Za cerkvene osebe ne bo več nobenih prednosti glede kazenskih postopkov. Cerkvene ustanove ne bodo več same po sebi oproščene vseh davkov, temveč so glede posebnih

riško domovino in poziv njenih prijateljev ni ostal brez odziva.

Kaj pa naš list? Lastništvo in uredniki so se odločili, da bodo prihodnje leto vse storili, da bo list, kljub vsem težavam, s katerimi se mora boriti, kakor se v enaki, ali še hujši meri bore vse ostale naše publikacije, vendarle izhajal redno in ostal glasnik naših idej.

Ali bi ne bilo mogoče, da bi se tudi pri nas zbrala skupina resnih, za dobro stvar vnetih ljudi in bi organizirala akcijo za oporo in vzdrževanje našega slovenskega protikomunističnega glasila, ki je brez dvoma najjačji glas naših idej in načrtov. Kako bi bilo, če bi se tudi med nami udomačila beseda „mecen“, ki jo druge narodnostne skupine že poznajo!

Med mnogimi skrbmi, ki navdajajo slovenski rod v tujem svetu glede naše bodočnosti, vprašanje našega tiska ne sme ostati ob strani in ne zavzemati nepomembnega mesta. Tisti dan, ko bi zamrl naš tisk, ki redno prihaja v vse domove, lahko rečemo, da bo tudi vseh ostalih naših problemov konec.

Ali moremo napraviti lepšo uslugo onim tam doma, ki smo jim tako zelo napoti?

KK

El terrorismo estatal

Diversos calificativos han sido emitidos contra la acción permanente de las autoridades de los países comunistas, que sistemáticamente limitan y niegan a sus ciudadanos los más elementales derechos. Pero entre tantos, nuevamente pudimos leer uno, que cuadra perfectamente a esa actividad, y cuenta con el respaldo moral de un hombre, que sufrió en carne propia los rigores del régimen moscovita.

Se trata del ex general Pyotr Grigorenko, quien hace días llegó a Estados Unidos, para tratar su salud, maltrecha de tantas persecuciones. Hace años que él fue reducido a la categoría de simple particular, se le han quitado todos los cargos y honores militares, y fue enviado durante cinco años a un asilo para enfermos mentales.

Grigorenko es el adalid de la causa tártara, sabido que durante la Segunda Guerra Mundial Stalin deportó a cientos de miles de tártaros, acusándolos de colaborar con los alemanes. En su oportunidad Grigorenko también protestó contra la invasión soviética a Checoslovaquia y se convirtió después en el dirigente principal del grupo encargado de vigilar el cumplimiento de los acuerdos de Helsinki en cuanto a los derechos humanos en la Unión Soviética.

A su llegada a Nueva York, Grigorenko calificó el proceder de las autoridades soviéticas de "terrorismo de estado". Y hoy es justamente ese terrorismo, el que tanto se olvida, y quienes exigen respeto de los derechos humanos por parte de los gobiernos democráticos, deben reparar en personas como Grigorenko,

zakonov in davčnih predpisov izenačene z dobredelnimi in vzgojnimi ustanovami.

Osnutek priznava Cerkvi pravico ustanovljati in svobodno voditi šole vseh vrst in stopenj. Učenci teh šol uživajo iste pravice kakor učenci državnih šol, od osnovnih do univerz. V državnih šolah bodo še naprej poučevali verouk.

Ako starši za svojega otroka ne želijo verskega pouka v šoli, morajo to posebej javiti.

Država bo še naprej priznavala veljavost in civilne učinke cerkvenega zakona, treba pa ga je pozneje javiti državnemu matičnemu uradu (mnogim se zdi ta zapoznili zapis cerkvene poroke nesmiseln).

Ante Ciliga o propadanju komunizma

Istrski rojak Ante Ciliga je zanimiva oseba in hrvatskem javnem življenju, kajti že zgodaj se je uveljavil kot komunist, bil celo tajnik Hrvatske komunistične stranke pred Titom. Bil je že od l. 1929 več ali manj v opoziciji v času takimoenovanega frakcionastva in odšel v Sovjetsko zvezo. Večino njegovih kolegov je v Sovjetiji našlo smrt, on pa se je rešil in bil pregan v Sibiriji. Dve leti je bil v ječi in tri leta v enem od staljnističnih „gulagov“. L. 1938 je izdal v Parizu francosko knjigo o Deset let v deželi velikih (laži), ki je izšla tudi v španskem prevodu (Gran mentira) ter predstavlja eno najboljših pričevanj o razmerah v Rusiji teh let. Pred kratkim je izšla druga izdaja te knjige, ki jo je Hitler dal na poseben indeks l. 1942, pri založbi Champ libre, 1977, str. 564. pod naslovom Dix ans au pays du mensonge deconcertant. Zanimivo je, da so v l. 1938 črtali poglavje o Leninu. Zdaj je izšla v celoti.

Pisatelj živi zdaj v Rimu in izdaja svoj poseben list „Na pragu sutrašnjice“ (Na pragu jutrišnjega dne), v katerem podaja svojo lastno vizijo razvoja Jugoslavije. Danes naj omenim samo njegovo predavanje, ki ga je imel letos 15. nov. 1977 kot gost na Beneškem bienalu (La Biennale di Venezia) in je izšla v razmnoženini, ki sem jo dobil v roke. Pod naslovom *Il fallimento delle opposizione storiche comuniste e le Prospettive del dissenso post-staliniano*. (Propad zgodovinske komunistične opozicije in perspektive postalinističnega nesoglasja.) (13 strani). —

Zanimivost tega predavanja je primerjava med tremi revolucijami v zgodovini, ki so imele svetovni pomen. Angleška industrijska, francoska meščanska in ruska proletarska. Pri vseh vidi v njih nekaj skupnega: svetovni pomen, potem pa neko dinamika v razvoju, splošnega pritrjevalnega navdušenja, potem pa hitrejši ali počasnejši upadek. In takoj poda svoj rezultat: *upadanje ruske revolucije se sedaj nahaja v položaju nekako na sredi poti v upadanju, če jo primerjamo z razvojem prejšnjih dveh revolucij*.

Nato pa to svojo tezo nekdanjo ugotavlja po zgodovinskih dogodkih v eni, drugi in tretji revoluciji. Po navdušenju sprejeti revoluciji sledi nekaj časa delu bonapartistični razvoj ali birokratično uradovanje. Temu sledi „beli teror“ in nato prehod v parlamentarno sožitje oz. predrevolucijsko restavracijo. Zanimivo je to pokazal na angleški revoluciji: zmago Cromwella, ki ga je poznejši „beli teror“ obsodil na smrt, ter so kosti iz groba s njim obesili na vislice. Zdaj pa stoji njegov spomenik pred poslansko zbornico. Ruska revolucija je doživela ta usodni prehod, ko je iz leninske revolucije prešla v roke birokraciji, ki je tudi delavca zaslužila splošni kontroli. Prva opozicija se je pojavila s Kronstadtskim upo-

rom. In potem je šlo dalje preko prvih petletk, v katerih je dosegel komunizem svoj največji uspeh in je Rusija postala druga svetna velesila. Ko je pripravljala Stalin novo čistko, je njegova „skrivnostna“ smrt pomenila prvo zmago opozicije v zgodovini ruskega bolševizma. To ni samo slučajni dogodek, temveč predstavlja v komunistični zgodovini nov važen prevrat.

Pomeni tisto točko, ko se je angleška revolucija začela približevati monarhizmu, ko je ista cromwelska stranka prevzela vso oblast v roke, pa je sama pripeljala na pot do stare monarhije. Tako po smrti Stalinovi gre tudi v SZ ta razvoj; vse je v rokah komunistične partije, toda v njej sami se je že z nastopom nekomunistične opozicije v Rusiji prvič v zgodovini pojavila možnost v okviru sovjetskega režima samega ustvariti neko koalicijo, ki bi nekoč pripeljali celo v nekomunističen režim. To je nov položaj v razvoju komunistične revolucije, ki ga jača tudi komunistična opozicija zunaj Sovjetije: najprej rahlo nesoglasje še za Stalina, potem Titov primer, že močnejši Maočet'ngov in zdaj evrokomunizem.

Atomska sila in stratosferski poleti so leninizmu-stalinizmu odvzeli ustvaritev nacionalnega imperija v liniji „Moskva — tretji Rim.“ Atomska sfera je spremenila neodvisnost držav in narodov v neko svetovno tehnično in ekonomsko povezavo. Realizacija potrebne svetovne politične zveze je postavila problem sodobnega človeštva v fazo, da je treba premagati grožnjo po atomskem samouničenju.

Ta nova stvarnost je povzročila krizo v zamisli leninsko-stalinistične strategije na mednarodnem področju, ki je hotela s klasičnimi metodami vojaških imperialističnih zavojevanj ustvariti svetovni imperij. Prav tako birokratski ustroj — v totalitarnem sistemu — ki ustvarja zdaj novo nasprotje „razredov“ — proletarskega in novega razreda birokratov — ne da doseči, kaj šele prevažati zahodnoevropsko tehnološko in ekonomsko demokracijo. S koncem političnega monopola komunistične birokracije, se bo odprla možnost novega razvoja v Rusiji. V povezavi Rusije z drugim zahodnim demokratičnim svetom da celo misliti na razvoj v smislu bonapartizma, če ne celo obnoviti nekakega carizma.

Razpoka v stalinizmu ter povezava z atomsko dobo se kaže zgodovinska perspektiva v korist demokratskega gibanja v komunistični partiji in zunaj nje.

Glavna misel tega hrvatskega komunističnega disidenta je pač ta, da je na dolgoročno perspektivo že viden propad komunizma ter da je že prestopil v etapo bonapartizma. Vprašanje pa je, ali mu bo mogoče preiti v predrevolucijsko restavracijo brez etape v prejšnjih svetovnih revolucijah, imenovane „beli teror“.

NA BLIŽNJEM VZHODU SE SVITA

V TRIPOLI IN KAIRU

Zloglasno potovanje egipčanskega vodje Sadata v Izrael, je globoko ločilo duhove arabskih vodij. In ko je potem še sklical zasedanje v Kairu, kjer naj bi sklenili, kako se pogoditi z izraelsko vlado glede miru na mejah Bliznjega vzhoda, je proti njemu v arabskem svetu nastala prava vstaja. Takoj so najskrajnejši arabski vodje sklicali v Tripoli sestanek, na katerem naj bi sklenili, kakšne ukrepe bi podvzeli proti Judom, in seveda proti „izdajalskemu“ Sadatu.

Na tripolskem zasedanju so Palestinci zahtevali popoln prelom z Egiptom. Gospodarski bojkot in če treba oborožen nastop. Obenem so grozili z obnovljenimi gverilskimi akcijami proti Izraelu. Vendar tudi v Tripoli ni bilo edinosti. Sploh je bila tudi ta konferenca pravi polom že od vsega početka. Kljub temu, da so bile povabljene praktično vse arabske države, so se zasedanja udeležile le Alžir, Libija, Irak, Sirija in Jemen. Poleg njih pa seveda palestinska Osvobodilna organizacija, katero vodi Arafat in nekatere druge palestinske skupine.

Kljub temu, da je bilo vseh pet delegacij v principu za to, da se ostro nastopi proti Egiptu, so imeli težavo s tem, kako v praksi izvesti bojkot, do katere mere, in kočno so sploh imeli težave glede končnega dokumenta.

Medtem pa je Sadat prav tako napadel omenjene države in končno uradno pretrgal diplomatske odnose z Al-

žiom, Irakom, Libijo, Sirijo in Južnim Jemenom. Sam pa se je pripravil na konferenco v Kairu in gledal, kako bi z Izraelom prišel do čim več skupnih točk.

Kar se tiče kairske konference, večina opazovalcev smatra, da tudi ne bo imela uspeha. Ameriški državni tajnik Cyrus Vance je objavil namen, da se poda na potovanje po arabskih državah, z namenom, da jih čim več pripravi, da bi šle na zasedanje. To bo prav orjaško delo, kajti tudi če te države ne soglašajo s tripolsko skupino, se ji prav tako nečije zameriti. Verjetno tudi ne pod pritiskom ZDA.

Izraelski ministrski predsednik Begin, pa se je podal na potovanje v London. Tudi on je v Angliji zaprosil za podporo v prid konference v Kairu. Kot je videti, so ZDA, Egipt in Izrael nad vse zainteresirani nad vsaj relativnim uspehom zasedanja, ki bo predhodno, preden se zbere mirovna konferenca v Ženevi.

Jordanski kralj Houssein pa je podal izjavo, ki verjetno predstavlja mnenje večine arabskih držav. Dejal je, da je Sadatovo potovanje v Izrael razbilo enotnost arabskega sveta. Če sedanji napori za doseg miru ne bi uspeli, da bo nevarnost vojne na področju še povečana. Resnično, na Bliznjem vzhodu se svita. Vprašanje je, če se bliža dan miru, ali je svet le odsev bližajočega se viharja.

Svetovna letalska plovba v nevarnosti

NA MALAJSKEM LETALU STO MRTVIH

Nova letalske tragedije, katere krivci so ponovno ekstremistični gverilci, je presenetila svetovno javnost prav v trenutku, ko so odgovorni krogi letalskih družb proučevali ukrepe sprčo vedno številnejših primerov letalskega roparstva.

Neznani teroristi, baje japonske narodnosti, so se polastili malajskega letala, na katerem se nahajalo 93 potnikov in 7 članov posadke. Letalo so usmerili proti Sigapuru. Predno pa je dospelo na cilj, je letalo strmoglavilo, oziroma je med poletom eksplodiralo. Od sto oseb, ki so se nahajale na letalu, ni bilo preživetih. Ni točnih podatkov in oblasti same ne vedo dobro, kako se je tragedija godila. Dejstvo je le, da je nasilje v službi skrajnosti znova zahtevalo veliko število človeških žrtev.

Ko je pred kratkim bil ubit pilot nemškega letala, ki so ga zajeli zračni roparji, je svetovna družba pilotov napovedala splošno stavko kot protest in zahtevo večje varnosti. Poseg Združenih narodov je tedaj pomagal, da se

je zadeva premostila. A kaj sedaj? In kako, če se bodo slični primeri vedno bolj pogosto ponavljali?

Nemčija je že pričela obširno ofenzivo in na večini letališč, kjer pristajajo letala nemške plovne družbe, se nahajajo nemški varnostni agenti. Sedaj se s problemom bavi Zvezna uprava letalske plovbe Združenih držav. Splošno pa prevladuje mnenje, da je edino skupen in oster nastop tisti, ki bo prinesel dokončno rešitev pred nevarnostjo zračnih roparjev. Sicer bo nevarnost resno ogrozila sam obstoj svetovnih letalskih plovb.

V ANGLIJI že tri tedne traja stavka gasilcev. Zahtevajo povišice plač v višini 30 odstotkov.

JEAN BEDEL BOKASA, orjaški in divji srednjeafriški diktator, je bil preteklo nedeljo kroman za cesarja. Neverjetne in blesteče slavnosti so bile organizirane v čast mogotca, ki samega sebe primerja z Napoleonom, medtem ko narod živi v najhujši revščini.

MEDNARODNI TEDEN

ITALIJA se nahaja v vedno težjem položaju. Na dnevnem redu so stavke, katerih vzrok je vedno zahteva za povišice plač. Prav tako si kar sledijo policijske demonstracije študentov ali delavcev. Vlada pa je brez moči, da bi vzpostavila red in naredila konec izgreedom in izzivanjem.

NEMSKA policija, ki predvideva razmah prevratniške dejavnosti, je pričela pravo ofenzivo proti anarhistom. Trenutno napenja vse sile, da bi prišla štirideset članov zloglasne Rdeče armade.

PETNAJST držav članic NATO je zasedalo v Bruslju, kjer so debatirale o razmerah med Vzhodom in Zahodom in proučevale možnost povečati vojaško moč organizacije. Kot znano, je udarna moč Varšavskega pakta mnogo večja, kot pa Severno atlantske organizacije, katere naloga je braniti Evropo pred četami komunističnih držav.

V BRAZILU je senat potrdil zakon o razporoki in menijo, da ga bo predsednik Geisel potrdil v dveh tednih, nakar bo stopil v veljavo. Vprašanje razporoke je še poostro napetost med vlado in katoliško Cerkvijo.

BOLIVIJSKA politična slika je precej nejasna. Predsednik Torres je dejal, da se ne bo predstavil kot kandidat na volitvah prihodnjega leta, opazovalci pa menijo, da bo spremenil svoje stališče in končno kandidiral. Mnoge politične organizacije sestavljajo lastne kandidatne liste. Medtem pa je okoli petdeset verskih, kulturnih, gremialnih in splošnih organizacij prosilo vlado, naj izvede splošno amnestijo za domače pripornike in za Bolivijance, ki se nahajajo v emigraciji.

Filister je prazno črevo, ki ga napolnjujeta strah in nada.

J. W. Goethe

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Dvoje problemov je zadnje dni posebej skrbelo argentinsko javnost. Sicer kaj različnega izvora in narave, je njihov razvoj stvar bodočnosti in bodo posledice, tudi različne, lahko odločilne za nadaljnji razvoj.

Prvi teh problemov je teritorialnega izvora. Svójčas smo že pisali o stoletni debati med Argentino in Čilom glede nekaterih manjših otokov v ožini Beagle. Nešteto razgovorov, dogovorov, pogodb in sklepov je bilo že izvedenih in podpisanih, pa problem še ni rešen. Končno naj bi stvar v zadnji inštanci predložili angleški kroni, ki je sredi letošnjega leta izrekla razsodbo. Sedaj Argentina smatra, da je oškodovana, da razsodba ne spoštuje že prej podpisanih pogodb, da njen duh ni v skladu s celotnim dosedanjim razvojem položaja na spornem področju.

Poleg tega se sedaj govori še o ustavnem problemu. Ne v Čilu ne v Argentini dogovor o predstavitvi problema v razsodbo angleški kroni ni bil predstavljen v odobritev kongresu, kot to zahtevata ustavi obeh držav.

A naj je pravni položaj tak ali drugačen, Čile vztraja na spoštovanju razsodbe, v Argentini pa vedno bolj raste gibanje, ki o tem noče ničesar slišati. Uradno je Argentina predstavila čilski vladi predlog o nekem vmesnem izhodu. V javnosti ni dobro znano, katere naj bi bile konkretne točke tega predloga. Spričo morebitnega neuspeha teh diplomatskih potez, je skoraj gotovo, da bo Argentina ovrgla razsodbo angleške krone in za to navedla ta ali drugi vzrok. Položaj bo potem na južnem delu obeh sosednjih držav tak,

kot je že desetletja: nejasen in napet.

Ta napetost je bila snov uganjanja domačih političnih opazovalcev zadnje tedne. Tisti, ki imajo dober spomin, še vedo povedati, kako je pred desetletji zaradi mejnih problemov skoro izbruhnila vojna med Argentino in Čilom. Potem je bil sklenjen „večni mir“ in vrh Andov postavljen spomenik Cristo Redentor. To pač ni preprečilo poznejše probleme, prav tako ne oboroženih pripetljivosti med obmejnim stražniki, v katerih je bilo tudi nekaj smrtnih primerov.

Nobene nevarnosti ni, da bi prišlo do vojne med obema državama. A priateljelski odnosi se lahko ohladijo, in nekateri opazovalci menijo, da je tudi možnost sporadičnih oboroženih groženj, morda kak manjši spopad. Govori se o ponovnem vpoklicu zadnjega letnika vojaškega roka v (Mendozi, ki je bil že odpuščen pred enim mesecem; o manevrih mornarice, ki najbolj strogo zastopa stališče nepopustljivosti glede argentinske suverenosti nad južnimi otoki. Prihodnji tedni bodo glede tega odločilni.

Malo dalj časa pa bo trajala nejasnost glede gospodarskega položaja. Vedno pogostejše se govori o novi gospodarski recesiji. Ko je država izšla iz najhujše krize po letu 1976, je delno obnovila proizvodni aparat in se pripravljala na gospodarski razmah. Sedaj se pa govori, da je mnogo podjetij v nevarnosti. Visoka cena denarja, krediti, ki jih ne morejo plačati, obrati, ki delujejo le s 50 odstotki svoje zmogljivosti, ker izdelki ne najdejo poti na trg.

Kupna moč večine potrošnikov (delavskega sektorja) se je tako skrčila, da je to odločilno odjeknilo na trgu. Blago se kopiči in ni kupec. Trgovci so blago naročili v upanju na prodajo, pa ga sedaj ne morejo plačati ter ga vračajo. Strokovnjaki smatrajo, da bo stvar normalno potekala še do praznikov. V prvih mesecih prihodnjega leta bo prišlo do točke, kjer se bo dokončno izkazalo, ali bo sedanja gospodarska politika uspela, ali ne. Vlada bo napela vse sile, da bi odpravila inflacijo. Verjetno ji bo to v veliki meri uspelo. A vladni napor lahko na recesijski proces negativno vpliva. Kot je pred dnevi izjavil neki kordovski gospodarstvenik: „Čez štiri mesece bo dovolj denarja — za tiste, ki bodo preživeli.“

V ŠPANILJI je prišla v modo avtonomija. Sedaj jo zahtevata drugi dve španski deželi: Andaluzija in Galicija. Stotisoče manifestantov je v obeh predelih zahtevalo slične pravice, kot so jih pred mesecem prejeli Katalonci.

Južna Afrika brez novosti

VOLIVNA ZMAGA NARODNE STRANKE

nja. Po teh volitvah je v južnoafriškem parlamentu 134 predstavnikov Narodne stranke.

Takoj potem, ko je bil poznan volilni rezultat, je ministrski predsednik Vorster izjavil, da je pač večina naroda potrdila dosedanje politiko njegove vlade. Povedal je, da bodo stvari v Južni Afriki ostale kot doslej. Vodili bodo državo beli, črnecem pa bo dana možnost „ločenega razvoja“. Črnci bodo lahko udeleženi pri vzgoji, je dejal Vorster, tudi bodo imeli soudeležbo pri občinskem vodstvu. Nikakor pa ni namen Narodne stranke, da bi jim dovolila parlamentarno zastopstvo. Opazovalci se sedaj sprašujejo, kakšna bo bodočnost Južne Afrike, kjer je praktično edini strogo proti črnski režim na vsem afriškem kontinentu.

(56)

pred peklom in Kralj Matjaž reši svojo nevesto), ki ga je napisala Lena M. Lenček pod naslovom: Izbrane teme iz Slovenskih ljudskih balad. Označuje jih po motivih, po vsebini (slednja je v celoti prevedena v angleščino), literarni omembnosti in z bogato bibliografijo, kar naj pomore k odkrivanju slovenske narodne karakteristike, pa tudi primerjavi z mednarodno podobno motiviko. Za dodatek razpravi je pisateljičin oče prof. Lenček priobčil zapisek Nova verzija balade Kralj Matjaž reši svojo ugrabljeno ženo iz arhiva Baudina de Courtenaya. To je fonetično zapisana pesem, kot mu jo je l. 1872 zapisal „Miha Vuga, osmošolec“. Lenček jo lingvistično in geografsko obrazloži. — Prof. W. W. Deryshire priobčuje jezikovno razpravo. Nekaj opazk k izvoru homonimov v slovenščini, kjer je ponatujen zanimiv slovenski stavek z istimi besedami, drugačnimi akcenti in tudi pomeni, ki ga velja zapomniti: Gost gre v gost gozd gost. — Jezikovnega značaja je tudi razprava Ruth A. Goluch: Izvor vokalne redakcije v slovenščini, kjer obravnavani problem pojasni tudi z dvema tabelama. — Podobna je obširnejša razprava T. M. Priestly-a: So glasniške preмене v dialektu vasi Seles na Koroškem, v kateri obravnava z različnih vidikov ta koroški dialekt. Dodanih je 6 razpredelnice in zemljepisnih načrtov. — Prof. toledske univerze prof. Š. Slak pa zaključuje lingvistične študije z Informativno analizo soglasniško-samoglasniške zapovrstnosti v slovenščini. — Drugačen krog pa bo zajela Opomba k svetni glasbi Jakoba Gallusa, Paula F. Cutterja, v kateri po-

stavlja Kranjca Jakoba Petelina za „najslavnejši glasbeni izraz in najpomembnejšega skladatelja protireformacijske Češke“. Za rojstni kraj, pravi, da še ni ugotovljen, da pa je s Kranjske, je gotovo, kakor tudi, da se je šolal v stiškem samostanu; glavno delavnost pa je razvil v Olomucu in v Pragi, kjer je bil oficijelno zaposlen kot „pe-

vec“, neuradno pa kompozitor pri cerkvi sv. Jana. — 16 strani not ponazarja razčlenbo Gallusovega glasbenega opusa.

S tem je znanstveni del sklenjen. Kar sledi, so beseda o avtorjih, pa pravila Društva Slovenistov in popoln imenik njega članov.

MISLI O DEMOKRACIJI

Slovenska prosvetna matica v Trstu je izdala ob tridesetletnici izida časopisa „Demokracije“ v Trstu, ki je začela izhajati 25. aprila 1947 in je bila glasilo demokratičnih Slovencev v času ameriške tržaške uprave brošuro Misli o Demokraciji (strani 24). Duša dela pri Demokraciji je bil nekdanji urednik Jutra dr. Andrej Uršič, ki so ga kmalu nato sekvestrirali partizani pri Kobarižu, ga odpeljali neznano kam in ga ubili. Dr. Uršič je postal tako žrtev svojega demokratičnega prepričanja in odpora proti slednjemu totalitarizmu zlasti pa komunizmu in njega jugoslovanski filijali v Trstu takoj po vojni. Dr. Uršič je tedaj napisal v Demokraciji nekaj člankov o demokraciji kot političnem sistemu v razliki proti slednjemu totalitarizmu tako z desne kakor leve, proti fašizmu kakor komunizmu. Članke je pisal pod psevdonimom Slavko Hribovec. Šest teh načelnih člankov so sedaj ponatisnili njegovi tržaški prijatelji za 30-letnico lista Demokracija.

V teh člankih razpravlja dr. Uršič o demokraciji pod naslednjimi naslovi: Demokracija je samo ena, Duša in telo demokracije, Za diktaturo svobode, Demokracija ne sili, temveč prepričuje,

Vlada in opozicija, Vlada večine, Svoboda manjšine, Ideal demokracije, Brez opozicije ni demokracije, Brez manjšine ni večine, ter zadnje razmišljanje Demokracija in „voditelj“. To so naslovi člankov, ki so danes prav tako aktualni kakor so bili tedaj, če ne še bolj, kajti — prav Trst spoznava sedaj, kako totalitarna je bila politika OF, ki je imela v Trstu tak vpliv in ki ga danes vidno izgublja. Zdej vstaja znova ideal demokracije in pluralizma in zato je prav, da je v počastitev jubileja in dr. Uršičeve smrti izšla prav v Trstu ta brošura, ki je namenjena predvsem mladini. Vsem, ki jim je mar spoznati bistvo demokratičnega političnega življenja v nasprotju s totalitarizmi, priporočamo to majhno, a tehtno brošuro. Potreben poduk dr. Uršiča, Masarykovega učenca klasične demokracije, je tako rešen pozabljenosti v dnevnem časopisu, in z njimi tudi primerno počaščen njegova nasilna smrt od strani tistih, ki so razglašali sovraštvo, tiranstvo, nasilje in smrt vsem, ki so bili drugačnega, demokratičnega duha. Dr. Uršič — Slavko Hribovec je s temi članki in s mrtjo postal apostol nove demokracije.

Tine Debeljak

Med knjigami in revijami

NOVI ZVEZEK SLOVENISTIČNIH RAZPRAV V ANGLEŠČINI

Slovenski slavist columbijske univerze v New Yorku Rado Lenček izdaja zdaj že drugo leto neke zbornike slovenističnih razprav pod naslovom „*Papers in Slovene studies 1976*“ (1977, strani 215) v offset tisku, pod patronanco Vzhodno-evropske centrale na columbijski univerzi, pa v založbi Lige ameriških Slovencev. Izdajatelj pa je Society for Slovenes Studies, nekako Slovenistično društvo v Združenih državah. Ni to, kakor je razvidno iz na koncu dodanih pravil in imen članov, samo druvo Slovencev, temveč vseh raziskovalcev o slovenskih kulturnih problemih na angleškem govornem področju, tudi glasilo slovenistov za angleško govoreči svet. In reči moramo: ta drugi zvezek pomeni vsekakor velik napredek od lanskega (1975) ter kaže, da je podjetje uspelo in ima pred sabo pomembno poslanstvo, pa tudi bodočnost.

Letošnji zvezek ima na čelu dva članka, katerega enega je napisal Amerikanec W. E. Harkins, drugega pa prof. R. Lenček sam, in obravnavata problem „manjših slovenskih književnosti“, v tem primeru slovenskega. Prvi, ki je poznavalec češke in slovaške književnosti, aplicira njih problem tudi na Slovence, ter analizira odnos velikih narodov do malih in nasprotno ter daje nekaj navodil, kako prikazati male narode kot pomembne tudi v svetovnem po-

menu (na pr. slovenska lirika). Drugi pa poudarja, da ne more biti razlike med malimi in velikimi literaturami, temveč da obema daje vrednost le kvaliteta. — Zanimiv donesek k Prešernu je razprava H. R. Cooper-a: Tasso in Prešeren. Tuji pisec razbira Prešernovo poznanje Tassa, ki ga je poznal preko nemške romantike, zlasti pa po Čopu. Med vplivi na Krst pri Savici se redno imenuje Tasso, toda Cooper zdaj dodaja svoje tolmačenje Tassovega vpliva s tem, da poudari, da je Tassova pesnitev Osvobodjeni Jeruzalem vplivala nanj ne v poedinostih, temveč s celotno bistveno pesnitvijo, ki ima najgloblji smisel v dveh motivih: ljubezen in pijača (pobožnost, vera...) In v tem je Prešeren slovenski „Tassovec“. — Izrednega pomena pa ima priobčitev 18 izvirnih angleških pisem Matije Čopa iz časa njegovega reškega bivanja pod naslovom: Čopova korespondenca z angleškimi prijatelji. To je predvsem z Mosesom Mossingonom, katerega sestra Mary je bila Čopova neuslišana ljubezen. Dozdaj še niso bila pisma priobčena v celoti, le nekaj v slovenščini in srbsčini, zdaj pa v celoti in v izvirni angleščini, ki priča, kako dobro je Čop obvladal angleščino v pismu in besedi, pa tudi poznal angl. literaturo. — Prav tako je zanimiv razbor petih najlepših slovenskih narodnih balad (Desetnica, Vida s kačo, Rošlin Verjanko, Godec

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — V Kulturni skupnosti Slovenije so razpravljali o problemih obnove raznih zgodovinskih spomenikov v Posočju, ki so bili prizadeti ob potresu maja leta 1976. Po ocenah zavoda za spomeniško varstvo je precej fresk propadlo, ker ni bilo takojšnje restavracije, bližnja zima pa grozi z uničenjem še mnogih drugih kulturnih spomenikov, če ne bo hitrih ukrepov. Ti pa so seveda vezani z denarjem.

PTUJ — Ptujski gradbinci bodo mogli leto dni graditi brez težav na arheološko pomembnem gradbišču. Prej so se namreč zelo jezili na arheologe, češ, da jih ovirajo pri delu. Letos poleti pa so slovenski arheologi s pomočjo arheologov iz drugih republik preiskali preko 40.000 kv. metrov arheološkega terena, kjer bodo sedaj gradili srednješolski center in stanovanjsko naselje.

SEDLO NA TOLMINSKEM — V tem kraju so odprli „skupen hlev“ za 42 živali. Za ta skupen hlev so „strokovnjaki kmetijske pospeševalne službe“ iz Kobarija vneto pripravljali različne na novo „obetavnost“ obliko živinoreje. In to kljub temu, da se taki skupni hlevi niso kaj prida obnesli v drugih krajih na Tolminkem. Tako imajo skupen hlev v Breginju in Podbeli le, ker jim je potres uničil domačije. Kmetijska skupnost iz Tolmina pa skuša kmete prepričati še o potrebi „zdrževanja“ zemljišč, na katerih pridelujejo krmo. Nove skupne hleve urejajo še na Volariju, Robidišču in Stanovišču.

IDRIJA — Mladi slovenski likovniki — slikarji Marko Butina, Franci Gruden, Zdenko Huzjan, Mladen Jernejec in Žarko Vrežec ter kiparja Erik Lovko in Ljubo Vodopivec — so odprli v Idriji svojo razstavo. Do konca junija 1978 bodo predstavili svoja dela še v škofji Loki, Novi Gorici, Mariboru, Piranu, Murski Soboti, Novem mestu, Ajdovščini in Kranju.

MURSKA SOBOTA — Soboški gasilci so na gasilskih vajah ugotovili, da jim manjka ustrezne opreme, predvsem visokih lestev. Kar imajo, sežejo le do petega nadstropja, v Pomurju pa je že precej stavb, ki imajo več kot pet nadstropij.

LJUBLJANA — V dvorani Narodne galerije je 26. oktobra pripravil Hubert Bergant prvega od petih stilnih koncertov za čembalo, zadnji pa bo 19. aprila 1978. Prvi večer je bil posvečen Haendlovi glasbi, drugi, ki je bil 23. novembra, nemški šoli, tretji 21. decembra bo posvečen španski, portugalski in angleški šoli, četrti 1. marca nizozemski, belgijski in angleški šoli, zadnji pa jugoslovanski glasbi za čembalo.

ŠKOFJA LOKA — V Sorici, v rojstni hiši slikarja Ivana Groharja so odprli razstavo njegovih del, ki jo je pripravil Loški muzej. V Sorici je loško muzejsko društvo že l. 1960 odprlo prvič

zbirko Groharjevih mladostnih del. Zbirka je gostovala nekaj let v župnišču, potem pa so jo zaprli. Medtem pa je muzejsko društvo iskalo rešitve, ki jo je s pomočjo prosvetnega društva v Sorici našlo v slikarjevi hiši. Prostori so bili sedaj last Kmetijske zadruge škofja Loka, ki jih je odstopila Loškemu muzeju za malenkostno odškodnino.

BRESTANICA Najstarejši brod v Sloveniji je brstaniški — rajhenburški včasih —, ki menda že 800 let povezuje oba bregova Save. Pa so mu šteti dnevi, izpodrinil ga bo novi most, ki ga bodo v kratkem začeli graditi.

NOVA GORICA — Junija meseca je občinska konferenca v Novi Gorici sprejela sklep o razpustu osnovne organizacije Zveze komunistov v kmetijskogospodarskem podjetju Nova Gorica, poleg tega je izključila 4 člane, 13 pa jih je kaznovala s partijskimi kaznimi. Čez čas pa je 9 članov partije, med njimi je bilo 8 od kaznovanih, izstopilo iz partije. Še prej pa so raznim organizacijam pisali, da niso demokratično sklepali o kaznih v občinski konferenci.

PTUJ — Ptujski aktiv Zveze komunistov delavcev neposrednih proizvajalcev se je v minuli dveletni poslovni dobi sestal osemkrat. Točno polovico sej je bilo nesklepičnih, v svojih vrstah pa imajo tudi šest odbornikov, ki se v dveh letih niso „utegnili“ udeležiti niti ene seje. Edino sekretar je bil vedno navzoč.

Umrli so od 25. okt. do 2. nov. 1977:

LJUBLJANA — Peter Jermol, pošt. ni up., 91; Josip Potočnik, 94, žel. up.; Franc Strazišar, vodovodni inštalater; Franc Zalar, avtoprevoznik; Alojz Fabian, up., 70; Ivanka Škafar, 91, up. tob. tov.; Malči Capuder r. Cankar; Ludvik Fortuna; Hermina Hrovat, up. prof.; Jerica Švigel r. Štepec; Milka Mudrovčič r. Podražaj; Ida Vene r. Lindič; Frančiška Kralj r. Kristanšek.

RAZNI KRAJI — Franc Zarnik, up., Nevlje; Breda Podgoršek, Dobropolje; Marija Makoter r. Zumer, Ljutomer; Franc Pfajfar, 90, up. župnik, Velesovo; Jože Boncelj, up. železn., Jesenice; Katarina Žitnik, Zalog; Francka Tomažević, Vižmarje; Tilka Intihar r. Petrič, Dravljice-Lj.; Karolina Posavec r. Frankl, Celje; Amalija Jarm r. Brozovič, Šentlojrenc na Dol.; Mira Pikelj, Lj. tija; Justo Pogačnik r. Ivanec, Zalec; Nace Cunder, Weisssov Nacek, 81, D. M. v Polju Lj.; Helena Bratun r. Svetek, Dobrunje; Anton Košir, Kovačev ata, 86, Stranska vas pri Dobravi; Ludvik Leskošek, Celje; Zofija Seliškar r. Kos, Novo mesto; Franc Tolar, Mojstrana; Marija Praprotnik, up. gostilničarka, Velenje; Pepca Pirnat, Jurččeva, Vel. Poljane; Dominik Simčič, Stična; Alojz Pavlin, up. žel., Novo mesto; Ana Martinjak r. Laussegger, Kranj; Jože Kuhelj, Novo mesto; Frančiška Oražem r. Pivk, Verd; Vinko Balantič, 72, kol. mojster, Glinje; Jože Smodila, Pilštajn; Franc Udovč, poštni usl. v pok., Rakke; Anton Habicht, up. žel. ur., 84, Gozd Martuljek; Albin Breznik, 72, up. žid. mojster, Celje.

SLOVENC I V ARGENTINI

Osebnosti novice:

Poroke: V slovenski cerkvi Marije Pomagaj sta se poročila Anselmo Daniel Lamarque in Ana Marija Franciška Volovšek. Za priči sta bila Antonio Agra in Victoria Eugenia Fidalgo. Poročil ju je delegat msgr. A. Orehar.

V isti cerkvi sta se poročila Victor Hugo Emmanuel in Silva Kozar. Za priči sta bila Clara Restuccia in Janez Kozar. Poročil ju je delegat msgr. A. Orehar.

V cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi pa sta se poročila Pavle Goljevšek in Alejandra Cerrato.

Mladim novoporočencem želimo obilo sreče!

Krst: V slovenski cerkvi Marije Pomagaj je bil krščen Martin Andrej Kopač, sin Ludvika in Metke roj. Gaser. Botrovala sta Miha Gaser in Marija Kopač; krstil pa msgr. A. Orehar.

Rojstvo: V družini inž. Jožeta Žaklja, gerenta ETA v Tucumanu in njegove gospe Jožejke roj. Debeljak se je rodil sinček, ki bo pri krstu prejel ime Martin Jože. Srečnim staršem naše iskrene čestitke!

BUENOS AIRES

Razgovor z dr. Petrom Urbancem

Koncem novembra je prišel iz Kanade na kratek obisk v Argentino tajnik NO za Slovenijo, dr. Peter Urbanc z gospo. Sestal se je z osebnimi prijatelji in znanci v Buenos Airesu in Bariloču. V Buenos Airesu se je udeležil seje NO za Slovenijo, kateri je prisostvovalo sedem članov. Predsednik Miloš Stare je pripravil obširen dnevni red razgovorov. Posamezni člani so dali poročila o dosedanjem delu, katerim je sledil razgovor o smernicah za bodoče delo.

V četrtek 24. novembra je NO sklical širši informativni sestanek v mali dvorani Slovenske hiše. Poročal je dr. Peter Urbanc. V prvem delu je opisal položaj slovenske narodne manjšine na Korškem, katerega izredno dobro pozna. V drugem delu pa je v glavnih obrisih prikazal sedanje gospodarsko stanje v Sloveniji. Nato se je med udeleženci, ki so povsem zasedli malo dvorano Slovenske hiše, in predavateljem razvil zanimiv razgovor, v katerem je dr. Urbanc dajal na vprašanja odgovore in pojasnila. Sestanek je zelo dobro uspel.

Predstavitve nove knjige SKA

V soboto 17. t. m. bo na X. kulturnem večeru Slovenske kulturne akcije predstavil svojo novo knjigo Zapis z zdomstva pisatelj in pesnik France Papež, urednik revije Meddobje. Ta knjiga je prva Papeževa pripovedna snov ter po zasnovi, problematiki in izvedbi svojevrstna. Ni zbirka esejev in ni povest, ni realistična zgodba pa ne suho razpravljanje. Je zgodovina in domišljija. Svojevrstna knjiga, ki včasih opisuje realno včasih nerealno dogajanje, kakor se je zgodilo in kakor se ni, skratka: predstavlja globljo kulturno

Vse naročnike v Argentini in po svetu obveščamo, da bo zadnja številka našega lista v tem letu, ki bo BOŽIČNA IZŠLA 22. DECEMBRA. Prosimo organizacije, ustanove, podjetja in posameznike, da pošljejo božična in novoletna voščila za objavo najkasneje do nedelje 18. decembra v uredništvo lista. V letu 1978 bo prva številka izšla 5. januarja.

problematiko slovenskega zdomstva, kakor ga dojemajo globoko duhovno človek. Resnično: zapisi samó, ki pa so kot duhovna povest zdomca in zdomstva v Argentini. Sicer pa bo avtor sam govoril o zamisli in pisanju svoje knjige, ki bo ta dan prišla na trg. Naročniki jo bodo lahko dvignili, drugi pa kupili. Pisatelj bo na željo podpisoval knjige.

Občni zbor Zveze mater in žena

Dne 9. nov. t. l. se je ob lepi udeležbi vršil 11. občni zbor Zveze mater in žena. Po pozdravu ge. predsednice, so zbrane poslane pozdravna pisma direktorju msgr. A. Oreharju, predsedniku Narodnega odbora za Slovenijo g. Milošu Stareju in predsedniku Zedinjenih Slovenij ge. Marjanu Lobodu. Nato so sledila poročila ostalega odbora o delovanju v preteklem letu.

Kulturna referentka je poročala, da so bila v tej poslovni dobi sledeča predavanja: v marcu — msgr. Orehar „Žena in družina“; v maju — je ge. Vivodova pripravila lep „Cankarjev večer“; v juniju — g. P. Fajdiga „Slovenka v politični emigraciji“; v juliju — razgovor z g. S. Jerebičem; v avgustu — g. M. Ecker o „Zdravilni prehrani in vitaminih“; v septembru — smo obhajali „Naš dan“. Govoril je dr. V. Brumen o temi: „Vidni in nevidni del človeške bolečine“; sledil je program, ki so ga pripravile žene iz Slovenske vasi; radijski govor; v oktobru — g. Škrbec je predaval o „Mauzerju in njegovih delih“; v novembru — redni občni zbor.

Pod okriljem Zveze so se izvedle tudi naslednje prireditve: v dec. 76 — „Slovenski božič v Argentini“, ki so ga pripravile žene iz San Justa; v aprilu — „Veseli gorenski večer“ — priredile žene iz Ramos Mejia; v septembru — „Belokranjska večerja“ — priredile žene iz Carapachaya.

Iz poročila tajnice je bilo razvidno, da je bilo delovanje v vseh odsekih zelo razgibano. Ožji odbor se je sestajal vsako drugo sredo v mesecu (4—5 oseb), širši odbor pa vsako zadnjo sredo v mesecu ob navzočnosti zastopnic vseh krajevnih odsekov. Odposlanih je bilo 113 dopisov, prejelih pa 42 dopisov.

Poročilo blagajničarke:
Skupni promet je znašal \$ 952.361 v hranilnici \$ 70.051 v blagajni \$ 4.268

Socialna referentka je poročala, da je njih delo zelo povezano. Gospe si razdelijo delo po potrebah vsakega okraja. Tako je Zveza nakazala v potrebnih primerih denarne vsote, skrbela za obiske bolnikov (v težjih primerih nočna varstva) in obiske sorojakov po zavetiščih. Trikrat na leto se pripravijo živilski paketi. Za lanske božiče je bilo razdeljenih 85 paketov, za Veliko noč 60 in pozimi 50 paketov.

Svoja poročila o njih delovanju so podale tudi ge. zastopnice posameznih Domov.

Sledile so volitve, pri katerih je bil soglasno naprosen obstoječi odbor, da ostane še naslednjo poslovno dobo. Odbor je to sprejel, s prošnjo za pomoč pri tako obilnem delu.

Odbor sestavljajo torej: predsednica ga. Pavlina Dobovšek, podpredsednica in gospodinja ga. Ruža Šuc, tajnica gđc. Renata Sušnik, blagajničarka ga. Marta Jelčnik, socialna referentka ga. Milka Pezdirc, kulturna referentka ga. Marija Eiletz; nadzorni odbor: ga. Iva vod, ga. Terezija Voršič, ga. Cilka Urbančič; zastopnice Domov: Carapachay: ge. Helena Gričar, Tončka Truden, Marija Eiletz; San Martín (Liga žena-Mati): ge. Marjanka Voršič, Reza Marinišek, Angela Jenko; Pristava: ge. Nataša Krečič, Albina Kopač, Marija Cerar; Ramos Mejia: ge. Lenčka Malovrh, Marica Makovec, Darina Schif-

frer; San Justo: ge. Marija Groznik, Cilka Urbančič, Marija Podlogar; Berazategui: ga. Brigita Vidmar; Capital: ge. Marija Cuderman, Terezija Voršič, Sonja Virnik. G. Škerbec je naš duhovni vodja.

Gospa predsednica je nato nagovorila navzoče. Zahvalila se je vsem sodelavkam in nam nakazala cilj za prihodnje leto: Idejna enotnost in medsebojno spoštovanje ter mirno sožitje vseh rojakov!

Zbogom, šolske klopi!

Prva sobota v decembru je za učence Jegličeve šole v Buenos Airesu vsako leto poslednje srečanje; ne več v klopih, ampak v družbi učitelstva, staršev in prijateljev ob končnem nastopu, pri zahvalni daritvi in v pričakovanju sv. Miklavža.

Tudi letos so se zbrali 3. decembra proti večeri v mali dvorani Slovenske hiše. Prihodu zastave, petju narodne himne in pozdravnim besedam so sledili prisrčni nastopi vseh učencev šole in tudi deklic tečaja za slovenščino v pripravi njihovih učitelj gđc. Lučke Pavšer, Maruške Batagelj, Anice Rode in ge. Marjane Batageljeve. V okviru življenja v družini so vpletli pesmi, deklaracije, prizorčke, branje in molitev. Za sklep uprizorjenega dneva in celotnega šolskega leta so prejeli otroci za služena spričevala, z njimi pa knjigo za počitniško branje — mecenov dar šoli — in „Počitniški dnevnik“, ki naj bo pisana priča njihovega doživljanja v dneh prostosti. Poslovili so se od svoje sošolke Kristine Pérez, ki je končala osmi razred; najmlajši s cvetjem, potem pa — v odsotnosti katehete g. Janeza Pintarja, ki je pripravil poslovilne besede — vse učiteljstvo s toplimi izrazi in romanom „Pod svobodnim soncem“.

Zanosna Mladinska himna je sklenila prireditveni del v dvorani. Predsednik odbora staršev, g. Ignacij Grohar, je še izrekel učiteljstvu zahvalo, potem pa se je mladina z zastavo in vsemi navzočimi pomaknila v cerkev. Msgr. A. Orehar je daroval zahvalno mašo in v nagovoru opozoril otroke na naloge, ki jim jih nalagata konec pouka pa tudi počitnice.

Vroč dan je še posebno vabil k okrepčilu, ki so ga majhnim in velikim pripravile v praznično okrašeni veži mamice.

Končno se je izpolnilo tudi nestrpno pričakovanje otrok. V vsem sijaju in spremstvu jih je obiskal sv. Miklavž. A predno so bili deležni njihovih dobrot, jih je opozoril na nekatere pomankljive točke njihovega zdravljanja. Obljubiti so mu morali, da bo vsak dan brali na glas slovensko knjigo, se radi imeli med seboj in vedno govorili resnico. Potem je otroke in učiteljstvo obsul z darovi.

SAN MARTIN

Občna zbora SDO in SFZ

Obe sanmartinski mladinski organizaciji sta imeli svoj redni občni zbor: odsek SFZ dne 20. nov., krožek SDO pa 25. novembra.

Občni zbor SDO je začel z molitvijo in ga je vodila predsednica Irena Rupnik. Po podanih poročilih so se vršile volitve novega odbora in so bile izvoljene: predsednica Veronika Fajfar, administracijska referentka Tatjana Fajfar, delegatinka Mirjanka Voršič, kulturna referentka Marjanka Lenarčič, voditeljica mladenk Mojca Oberžan, voditeljica naraščajne Lučka Voršič, gospodinja Anica Novak, športna referentka Elizabeta Grom.

Nova predsednica se je zahvalila za zaupanje. Sledil je razgovor o delu v novi poslovni dobi. Nato je bil zaključen občni zbor z molitvijo. Omeniti je (Nad. na 4. str.)

Nekaj še nezbranih Mauserjevih črtic

Koneme januarja se bo dovršila prva obletnica smrti pisatelja Karla Mauserja. Pred leti je Slovenska kulturna akcija izdala zbirko njegovih podlistkov in mladostnih spominov pod naslovom NA OZARAH. Tedaj sem napisal, da je nekaj takih podlistkov še vedno izgubljenih po raznih časopisih, so pa tudi taki, ki niso ponatisnjeni v tej zbirki, bodisi da bi z njimi preveč ne razširili knjige, bodisi, da so bili motivno preveč enaki z objavljenimi v njej. Nekaj teh podlistkov bomo zdaj objavili v teh mesecih v spomin prve obletnice njegove smrti. Večinoma so bili napisani v begunskih taboriščih tedaj, ko je bil slednjemu spomin na dom, ki so ga pravkar zapustili, še živ in vsak hip prisoten. Danes pa je nam tudi ta že močno odmaknjen, pa zato nič manj lep.

Naj mu bodo zdaj rože, posejane na njegov grob.

td

Otroci

(Posvečam to črtico vsem slovenskim materam)

Ožbovka pričakuje osmega otroka. Sedem jih je že, pet bučmanov in dve punčari, kar ne more si misliti, da jih je že toliko.

Fronc je že v šestnajstem letu, ostalo pa je še bolj pri tleh. Toda raste, da jih je veselje videti. Kakšen brus je že Tonče. Pa je bil šibak ob rojstvu. Hajman, ki mu je bil za botra, je že ob krstu obupal nad njim. Pa se je le

napravil. Pep je droban, toda močnih kosti. Kot bi ga iz grče izrezal. Nace je v šoli najbolj priden. Gregor se je komaj hlač navadil. Ves dan kobali okrog bajte. Punčari sta pridni. Lojzika materi pomaga, Anica pa Gregorija varuje.

Ožbovec je revež. Po očetu je podjedoval bajto v grapi, laze, ki vise prav tja v potok, nekaj borne zemlje in precej okleščeno gmajno. Za slabo četrto gruntka je bilo vsega. Ožbovec se je trudil z dnino, s košnjami, sekal les Potokarju, ponoči se ubadal z mislimi in miloval ženo, ki jo je nosečnost na moč težila.

„Bojim se, da nekaj ni v redu,“ je večkrat potožila. „Še pri nobenem mi ni bilo tako.“

„Misliš, da bo kaj nápak? Bog ne zadeni! Kaj pa naj počnem z drobižem?“

Ožbovka ga je gledala z otožnimi očmi. Saj sama na to misli. Zavoljo otrok bi ne mogla umreti. Ježšč, tako rada bi jih videla dorasti! Fronc se uči mizarstva. Priden fantič, mojster ga vselej pohvali. Vsi so pridni. Včasih jo z vriščem in z jokom res spravijo v slabo voljo, toda kaj zato. Po palici seže, pa so si precej bot. Še prav, da se malo zravsajo, so potlej še bolj prijatelji.

Ožbovko je zgrabilo zgodaj zjutraj. Še dani ti se ni dobro začelo. Po oknu

je Ožbovec uganil, da mora biti okrog starih.

„Je hudo?“ je pogladil Ožbovec ženo po laseh. Samo prikimala je.

„Ali bi stopil po Rebrovko, Anca?“ Glas se mu je tresel.

„Prezgodaj je še. Kaj naj počne tukaj? Samo slabe volje bo. Saj veš, kaj so ženske.“

„Kakor misliš,“ ne ve Ožbovec, kaj bi naredil. „Toda morda bi le vedela kaj svetovati.“

Okna so se počasi danila. Ožbovka se je kar naprej obračala na postelji. Ožbovec je videl, kako tišči roke v pest. Najraje bi vokal.

Potlej je vstal in vzdignil Fronca. Da ne bo zalezal. Brž mu je zavrel nekaj mleka. Fronc je še na pol zaspan prisluhnil. Mati vzdihuje v kamri.

„Ali jim je hudo?“ je težko hrknil pred očetom. „Ne vem, kako bo,“ je bil kar plašen Ožbovec.

Kar nerad je fant odšel na delo.

„Če bo kaj, te bomo že poklicali. Ne misli med delom, da ne bodo v delavnici hudi, Ro ne boš mislil na delo!“

S praga je Ožbovec gledal za fantom. „Tudi vanj je že legla skrb. Saj drugega mu ne bom imel dati. Bog nam pomagaj!“

Stopil je v kamro.

„Anca, noče nič odleči?“

„Nič, Fronc; kakor da mi hoče hrbet zlomiti. Še nikoli mi ni bilo tako hudo.“

Težko se je oddihavala.

„Anca, ko bi vendar stopil po Rebrovko. Nemara bi ti le pomagala?“ Ožbovka je odkimala.

„Povedala bom, kadar bo čas. Saj ni daleč.“

Ožbovec sam ni vedel, kaj bi naredil. Stal je ob postelji in gledal stisnjene žene roke.

„Anca, pa bi vseeno stopil? Skrbi me.“

Toplo ga je pogledala izpod prepo-

tenega čela.

„Tudi mene,“ je dihnila. „Toliko otrok je.“

Prestrašeno je zrl vanjo.

„Pa ne misliš, da bi...“

Vedela je, kaj je hotel reči.

„Ne mislim, zgodi se pa lahko. O-trokom skuhaj. Fronc, da ne bodo lačni. Tonče in Lojzika imata zjutraj šolo.“

„Vem, Anca.“

Odklamal je v kuhinjo.

Še pred dvanaestjo je prišla Rebrovka. Koj se je ustrašila. Ožbovka je napodila v hišo. Tudi otrokom se ni nikamor dalo. Kar očeta so se tiščali.

Iz kamre je prihajalo vzdihovanje in redke besede skušene Rebrovke.

Ožbovec je z očmi božal otroke. Kakor da so mu pripeti na samo srčno žilo. Toliko je že pregaral zanje, da bi že od samih žuljev lahko živeli, če bi tudi kruha še pokušili ne.

Ko sta prišla iz šole Tonče in Lojzika, so jedli. V oblikah krompir in kisle mleko. Najmanj kuhe je bilo.

Iz kamre je bilo včasih slišati gla-

sen krik. Otroci so posedli po klopih in z očmi viseli na očetu. Samo Gregor je kobalil od Tončeta do očeta in marjal otročarije.

„Priden bodi!“ ga je tiho opomnila Lojzika. „Mama so bolni.“

Na glas nihče ni upal reči besede.

Počasi so tekale ure. Ožbovec se je kar naprej oziral v kazalec. Kakor da se ne premikajo. Toda nihalo niha. Medenastna ploščica se zaganja v desno in levo.

Ob šestih je prišel Fronc. Ko je stopil v hišo, je najprej pogledal v kamrine duri.

„Nič?“ je boječe pogledal očeta.

„Nič,“ je težko izdaval Ožbovec.

Vzdihovanje v kamri je postajalo z vsakim hipom glasnejše. Ožbovec ni mogel več sedeti. Kakor da ga ženini vzdihji prebadajo.

Odprl je vrata v kamro.

„Anca, ko bi Fronc s kolesom bruhnil v Kranj po dohtarja? Reci!“

„Ne, Fronc. Kakor je božja volja.“

Ožbovec je omahnil nazaj v hišo. Z očmi je obletel otroke. Kakor da pri njih išče pomoči.

Fronc je bil bled in je tiščal glavo v kolena. Tonče in Lojzika se nista ganila. Pep in Nace sta skoraj že vzkala, Ančka je krotila Gregorija.

Počasi se je mračilo. Zunaj je bilo še dokaj svetlo, toda nizka okenca niso več mogla piti luči.

Potlej je Ožbovec nažgal petrolejko in jo zanesel v kamro. Ančin obraz je (Nad. na 4. str.)

SAN MARTIN

(Nad. s 3. str.)

potrebno, da se je občnega zbora udeležilo kar lepo število deklet iz sanmartinskega področja.

Občni zbor odseka SFZ v San Martinu je vodil predsednik Miha Potočnik. Odborniki so podali poročila o delu v pretekli poslovni dobi, zlasti o sodelovanju odseka na slovenskem dnevu, o dobri uspelem sanmartinskim mladinskim dnevu, muzikalnem večeru in uspelem nastopu na osrednjem mladinskem dnevu na Pristavi, za kar gre zahvala g. Antonu Pavliču in gospej Nataši Smersujevi. Pri volitvah je bil za predsednika znova izvoljen Miha Potočnik, ostala odborniška mesta pa so si razdelili takole: tajnik Jure Truden, blagajnik in gospodar Andrej Petelin, vodji mladev in naraščajnikov Stanko Kahne in Jože Jerman.

Občni zbor Slovenskega doma v San Martinu

V nedeljo, 27. novembra je bil v San Martinu 17. redni občni zbor Slovenskega doma. Vodil ga je predsednik Franc Zorec. V svojem obširnem poročilu se je predsednik najprej spomnil članov in članic, ki so umrli v pretekli poslovni dobi. To so bili: g. Ignacij Frančič, g. Miroslava Bodner, ga. Ivanka Dimnik, ga. Angela Pogačnik, gđc. Malči Mežan in g. Ludvik Pangos. Nato je podal pregled Domovega delovanja v preteklem letu. Omenil je napravo novega odra, balnišča, otroškega igrišča, nakup novih zvočnih naprav, elektronskih orgel, termotanka in razne izboljšave v domu. Zahvalil se je članom, ki so z materialom in svojim brezplačnim delom pomagali Domu. Omenil je, da je obisk Doma večji in da so zato postali Domovi prostori pretesni. Treba bo napraviti načrte za razširjenje Doma, kar bo ena glavnih nalog novega odbora. Razveseljivo je, da zahaja v Dom mnogo mladine. Poleg šole delujejo v Domu: Slov. pevski zbor, Liga žena Matij, odsek SFZ, krožek SDO, šahovska sekcija, dekljski oktet, balinarji in farni odbor.

Tajnik Rudolf Smersu je med drugim poročal, da ima dom 370 članov oz. članic in da je imel odbor v preteklem letu 28 sej. Blagajnik lic. Franc Fajfar je podal izčrpno poročilo o finančah Doma. Kulturni referent Stanko Oberžan je povedal, da sta bili v preteklem letu po dve prireditvi na mesec. Posebno lepo so uspeli: slovenski dan skupaj s 16. obletnico blagoslovitve Doma, igra Čudežne gosli, glasbeni večer SDO-SFZ, spominška proslava, Mauserjev večer, božičnica in dr. O Vzemnem podpornem skladu je poročal g. Rudolf Ribnikar. V imenu nadzornega odbora pa je podal poročilo g. Franc Zorko, ki je

Sledile so volitve in so bili izvoljeni v odbor Doma: Franc Zorec, Stanko Oberžan, Tone Možina, Rudolf Smersu, Anton Belec, lic. Franc Fajfar, Jure Truden, Janez Petkovšek, Janez Marinček, Pavle Čibej, Jože Skale ml., ga. Milena Potočarjeva, Marjan Petkovšek, gđc. Marta Dimnik, Oberžan Marjan, Veronika Fajfar in Miha Potočnik. Za namestnike odbornikov so bili izvoljeni: Lado Petkovšek, gđc. Darinka Zorec, Andrej Petelin in Emil Sever. V nadzorni odbor so bili izvoljeni: Janez Dimnik, Franc Hrovat, Stanko Marinček, Franc Zorko, Anton Žagar, in Vzemni podporni sklad pa Rudolf Ribnikar, Rafael Telič in Jože Ziherl st.

Sklenjen je bilo, da znaša za nove člane pristopnina 1000 pesov, mesečna članarina pa 200 pesov.

Večje spremembe so bile sklenjene

Denar ni vse!

So še druge veliko važnejše dobrine, kot npr. zdravje! Sloga vam skuša vedno svetovati najbolje. Skozi vse leto vam priporoča pametno varčevanje, sedaj, ko se bliža čas počitnic, pa vam svetuje: pazite na svoje zdravje! Konec tedna v prijetnem domačem okolju na letovišču SLOGA v Villa Udaondo bo vašemu zdravju v veliko korist. Postrežbo z domačo hrano in hladno pijačo ima letos na skrbi družina Andrejakova. Večje družbe in družine, prijavite se za kosilo ali večerje na T. E. 659-1307 ali 658-6574.

AVSTRALIJA

Tretji mladinski koncert

Med najlepše slovenske mladinske prireditve v Avstraliji spada vsakoletni mladinski koncert. Letos se je vršil že tretji in sicer v glavnem mestu Avstralije, v Canberri. Koncert je nekaka tekma med različnimi ansambli, zbori in pevci lastnih nastopov. O uspehu odloča

glede Vzemnega podpornega sklada. Od 1. januarja 1978 bo znašala posmrtnina 60.000 pesov, letni prispevki pa

Večje spremembe so bile sklenjene glede Vzemnega podpornega sklada. Od 1. januarja 1978 bo znašala posmrtnina 60.000 pesov, letni prispevek pa 1.500 pesov. V sklad se sprejemajo člani Doma do 60. leta starosti pod pogoji, da imajo poravnano članarino za Dom, da plačajo pristopnino in da se v sklad včlanijo tudi njihovi svojci (žena, otroci do 18 leta starosti). Žene Domovih članov lahko pristopijo v sklad, ne da bi morale biti tudi članice Doma. Do omenjene nove posmrtnine ima član pravico po preteku treh mesecev po plačilu prispevka. Izjemoma pa imajo do te posmrtnine pravico takoj tisti člani, ki bodo svoj prispevek plačali do 31. januarja 1978. Kdor pa ne bo plačal prispevka do 31. marca 1978, preneha biti član sklada.

Z zahvalo za lepo udeležbo, je predsednik Zorec sklenil občni zbor.

Po športnem svetu

NOVA JUGOSLOVANSKA prvakiinja v keglanju je Vida Bizjak, ki je zaposlena v tovarni nogavice Polzela. Ob vrnitvi s tekmovanja so ji pripravili v tovarni poseben sprejem.

CELJANI se resno pripravljajo za nastope v hokejski drugi ligi. Tako os v četrtek 27. oktobra povabili na prijateljsko srečanje italijanskega prvotigaš Allege in so se mu dokaj dobro upirali. Izgubili so s 6:10.

JESENICANI, ki vodijo v hokejski prvi ligi, so v tekmovanju za karavanski pokal premagali v petem kolu celovški Kac z 8:6. Tekma sama ni bila lepa, čeprav je bila na visoki kvalitetni ravni — preveč je bilo osebnih obračunavanj. Na tekmovanju vodi graški ATSE pred Celovčani, Jesenicami in ljubljansko Olimpijo, ki v petih kolih še ni iztržila točke.

MEDNARODNI olimpijski odbor je v Lousanne v Švici sporočil, da za letošnje olimpijske igre 1984 kandidira samo Los Angeles, za organizacijo zimskih olimpijskih iger pa se potegujejo Göteborg (Švedska), Sapporo (Japonska), Sarajevo in francoski olimpijski odbor, ki je predložil izvedbo olimpiade v Courchevelu, Maribellu, Bellevillu in Chamonixu. Odbor je pripravljen sprejeti francosko kandidaturo, kadar se bodo odločili za enega izmed predlaganih krajev.

DVANAJST kitajskih plavalcev je nastopilo v Ljubljani na mitingu, na katerem so se pomerili z najboljšimi slovenskimi plavalci. Najbolj se je seveda izkazal državni rekorder Borut Petrič, ki je zmagal na 400 metrov in premagal dobre Kitajce. Ti pa so se mu oddolžili na 200 metrov kravl in 10 m delfin, kjer se je moral zadovoljiti z drugim mestom.

Kmečka smrt

Že jutraj ni bilo staremu Mrkovcu dobro; treslo ga je in kar v kuhinjo je šilil.

Sin se je ustrašil.

„Včerajšnji dež vam je nemara škodil. Mokrega suknjica niste koj slekli.“

„Nisem ga ne,“ priznava očec.

„Skoraj bi rekel, da me zbada v plečih in v prsih.“

„Da ne bi bila pljučnica! Pravšen čas je zanjo. Pred petimi leti ste jo tudi imeli okrog binkošti.“

Nič ne reče Mrkovec, le zvija se in stiska. Južina mu nič ne diši in popoldne sam prosi, naj mi pripravijo postelj.

Na večer mora Tone po zdravnika. Pljučnica.

„Je nevarno?“ sprašuje snaha doktorja v veži.

„Po pravici rečeno, je. Oče so stari in srce imajo šibko. Za vsak slučaj se pripravite!“

Na Mrkovčev grunt je legla senca, čez poslopja, čez polja, čez gmajno in laze. Mrkovec je bil povsod. Ločil je seno z Brega od onega z Dolgega trav-

posebno razsodišče, v katerem so bili gg. Ludvik Klakočar, Anton Mihelič, John Bennett in Les Smith. Koncerta so se udeležili tudi razni častni gostje, med njimi senator Miša Lajovic, senator John W. Knight in poslanec John Haslem. Spored je prišel z narodnim plesom mladinske folklorne skupine iz Kew. Nato so nastopili člani Mavrice iz Sydneya, škrljančki iz Geelonga, Velenje iz Melbourn, Svetla zvezda iz Sydneya, nato velik zbor iz Melbourn, ki šteje 30 članov in ga vodi tudi argentinskim Slovincem znani Marko Plesničar. Nastopili so tudi posamezni pevci, med katerimi je ponovno zmagala Irena Kužnikova. Udeleženci koncerta so bili nad izvajanjem mladine zelo navdušeni. Ob zaključku sporeda je spregovoril v imenu razsodišča g. Klakočar, senator Lajovic pa je razdelil pokale in denarne nagrade. Med ansambli je zmagalo Velenje, med pevskimi zbori pa Glasniki. — Za Slovence v Avstraliji je bil ta koncert velik dogodek.

Slovinci na protikomunističnem zborovanju

V mestu Adelaide je bil dne 1. oktobra protestni obhod po King William cesti v Elder Park kot javni protest proti tlačenju osnovnih človeških pravic v svetu, ki so ga okupirali komunisti. Obhoda in zborovanja se je udeležilo več tisoč mladincev. Zastopane so bile razne narodne skupine in med temi tudi slovenska, ki je korakovala v spredu s slovensko zastavo. V „Mislilih“ je Frank Ahlin zapisal: „Naša slovenska skupnost je lahko prvič videla v obhodu sredi mesta svojo narodno zastavo. Mi mladi Slovenci smo ponosni na to.“

DRUŠTVENI OGLASNIK

Počitniška kolonija bo od 26. decembra do 10. januarja pri dr. Hanželiču. Prosimo, da plačate prvi obrok do 15. decembra, t. j. \$ 10.000.—. Kdor še ni sporočil številke osebne izkaznice, naj to čimprej stori.

Seja upravnega sveta ZS bo v petek, 16. decembra, ob 20. uri. Prosimo vse odbornike, da se seje gotovo udeležite!

SLOVENSKA RADIJSKA ODDAJA IMA SPREMENJEN URNIK

Od začetka decembra do konca marca bo od 15.30 do 16. ure na radio

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2

T. E. 35-8827

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK

špecialist za ortopedijo
in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pta. baja
Capital Federal
Tel. 41-1413

O-dinira v torek, četrtek in soboto
od 17. do 20. Zahtevati določitev
ure na privatni telefon 628-4188.

Obvestila:

ČETRTEK, 8. decembra:

Romanje slov. verske skupnosti iz Ramos Mejije v slovensko cerkev Marije Pomagaj ob 18.30.

SOBOTA, 10. decembra:

V Slovenskem domu v San Martinu ob 17 zaključek slovenske šole; ob 19 miklavževanje.

V Carapachayu zaključek šole in miklavževanje ob 19. uri.

Na Slovenski Pristavi v Castelarju ob 20. uri: Pristavski večer — koncert, večerja, počastitev naših učiteljev.

TOREK, 13. decembra:

Odbojkarska tekma Reprezentance ZS — CEAEZ ob 21.30, na igrišču ul. Arieta 2967, San Justo.

SOBOTA, 17. decembra:

Božični večer v Slomškovem domu Pripravlja Zveza žena in mater — odsek Slomškov dom.

X. kulturni večer SKA v Slovenski hiši ob 20. uri. Pisatelj Franc Papež predstavi svojo prvo pripovedno knjigo Zapis z zdomstva. Zanimiva leposlovna obravnava zdomskega doživljanja. Knjiga bo že za prodajo na razpolago.

NEDELJA, 18. decembra:

Zvezna občna zbora SDO in SFZ ob 10.30 v Slovenski hiši.

Za 30-letnico svojega obstoja je ZEDINJENA SLOVENIJA izdala ličen ključnik (obesek s ključnim obročkom). Dobite ga v pisarni ZS in pri odbornikih društva. Cena do 31. decembra 1977: \$ 500.—. Z nakupom podprete delovanje naše osrednje organizacije.

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

X. KULTURNI VEČER

Sobota, 17. decembra — SLOVENSKA HIŠA

Predstavitev nove knjige

France Papež:
ZAPISI Z ZDOMSTVA

Avtor govori o postanku in značaju svoje prve pripovedne knjige.

NAJLEPŠE DARILO ZA BOŽIČ IN NOVO LETO JE SLOVENSKA KNJIGA

Od knjig, ki so izšle v Založbi Svobodne Slovenije, so na razpolago še sledeče:

ZBORNIKI SVOBODNE SLOVENIJE:

Vsak izvod od leta 1949 do vključno leta 1961	\$ 900.—
letnika 1962 in 1963	\$ 1.000.—
letniki 1964, 1965 in 1966	\$ 1.800.—
letniki 1967, 1968 in 1969	\$ 2.100.—
letnik 1970	\$ 2.400.—
letnik 1971-72	\$ 2.700.—
letnik 1973-75	\$ 4.500.—
Zbornik za leto 1954, razprodan.	

Vladimir Vauhnik, NEVIDNA FRONTA, vezan izvod \$ 3.000.—
Marijan Marolt, ROJSTVO, ŽIVLJENJE IN SMRT LUDVIKA KAVŠKA, broširan izvod \$ 2.000.—

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare
Redacción y Administración:
Ramón L. Falcón 4158
1407 Buenos Aires,
Argentina
T. E. 69-9503
Uredniški odbor:
Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

Argentino Correo Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 1.362.266	

Naročnina Svobodne Slovenije za 1. 1977 za Argentino: \$ 4.200.— (420.000), pri pošiljanju po pošti \$ 4.400.— (440.000); ZDA in Kanada pri pošiljanju z avionsko pošto 24 USA dol.; obmejne države Argentine 18 USA dol.; Avstralija 30 USA dol.; Evropa 27 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 18 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, 1101, Buenos Aires, T. E.

V San Martinu v soboto,

10. decembra

ob 17. sklep šole

ob 19. prihod

sv. Miklavža

Tajnik uraduje od
od 15. ure dalje

MAUSERJEVE ČRTICE

(Nad. s 3. str.)

bil spačen, z rokami se je trdo oklenila stranic.

„Anca!“ je skoraj vokal Ožbovec. Samo pogledala je na glas rekla: „Da se voda na štedilniku ne ohladi!“

Tudi v hiši je našgal luč. Otroci se niso premaknili.

Potlej so slišali, da mati veka.

Koj nato je Rebrovka na glas rekla: „Hvala Bogu in brezjanski Materi božji!“

Nobeden otrok ni več sedel.

Rebrovka je odprla vrata v kamro in brez besed vzela vodo. Ožbovec je videl, da ima solzne oči.

„Ata, nkar ne vekajte!“ je smrknil Franc.

Ožbovec gladi drobiž okrog sebe.

„Spet smo nekaj kupili, Tonče. Slišite?“

Iz kamre je prihajalo cviljenje.

Ožbovec se že nasmil.

Ej, bajtarska ljubezen je močnejša kot gruntarska. Iz samega srca raste.

nika, pšenico z Ozar od pšenice s Proja, še zvirške smreke je ločil od tistih, ki so zrasle v Grbovih. Na pogled. Petdeset let je gospodaril Mrkovec, petdeset pomlad je sejal, petdeset poletij je žel in kosil.

Zdaj je sam dozorel, postal je podoban staremu macesnu, ki ima samo še v vrhu nekaj zelenih vejic. Vse druge veje so suhe, porasle z mahom in lišajem.

Trdo leži v postelji, ki je visoka in prislunjena k steni. Nad glavo mu visi stara podoba, narisana na steklo, zapuščina matere. Na steni pri vnožju visi ura, ki kuka ure. Dolgo nihalo z medeninasto ploščico, tiktaka počasi, kakor da za vsak udarec premišlja. Mrkovčeve roke leže na odeji kot dve drobni rogovili. Videti je samo palec in ploskev štirih prstov, ki so kakor zlit.

Dva dni potem, ko je bil zdravnik v vasi, se je začelo Mrkovcu blesti. Tone je naredil križ čezenj.

Sosedje so prihajali, zmajevali z glavno in čudno tiho odhajali. Najbližji so pregledovali črno obleko. Ne bo dolgo, ko bo zazvonilo.

Na četrtek je prišel Poglajen. Že močno siv, a še trden. Mrkovec ga ni spoznal. Ravno je obiskoval njive. Vse po vrsti. Z roko je krožil, kakor da zajema žito iz sejalnice.

„Ne kaže dobro,“ ga je gledal Poglajen, „kadar pošten kmet takole zamljijo obiskuje, se od nje poslavlja. Z rajnikom Matijevcem je bila prav takšna. S konji se je pogovarjal in z voli, s prstjo in drevjem, nazadnje je pa ugasnil, kakor bi leščerbo upihnil.“

Že pod noč je Mrkovec v blodnjah zašel k čebelam. Te so mu bile na starost najljubše. Trkal je na steno kakor na panje, klical čudna imena, se nasmihal, mahal z rokama in nazadnje samo še godel.

Snaha je poiskala mrtvaško svečo. Oče so postali mirni, le sopli so na moč težko, kakor da je duša že prav v grlu.

Okrog enajste ure so položili roko na posteljno stranico in odprli usta. Kot bi hoteli še nekaj reči. Prepoten šop las jim je ležal na čelu.

„Prižgi svečo!“ je ukazal Tone. Oče so pri koncu.

Potlej je kar hitro šlo. Preden je dekla poklicala Poglajena in Prelesnika, je Mrkovec ugasnil. Snaha je s svečo nakapala vosek na stol in postavila svečo k vzglavju.

Tone je zagnil vsa okna, potlej pa z desnico ujel nihalo.

Ura se je na mah ustavila.

Prelesnikovic je vzela belo plateno ruto in z njo podvezala mrtvemu brado.

Zdaj so bila Mrkovčeva usta zaprta. Tone je poiskal dva novca in ju položil očetu na oči. Da ne bodo gledali. Tudi na materinih očeh sta ležala.

Snaha je postavila na mizo hleb kruha in steklenico žganja. Iz kmre je prinesel Tone krožnik in tobaka.

Sosedje so posedli po klopi, nabasali čedre in čakali na jutro.

Tačas je Mrkovec opravil račun pred svojim Bogom in prosil za milost Taborsko Marijo, katere sosed je bil petdeset let.

Petdeset let.

Zanj zdaj ni več časa.

Nihalo stoji.